

סדר הלימוד ליום ב שבט [יום 120 בשנה]

ב

"ומשם בארה", ומשם, רצה לומר מן הענין הזה אשר שבו הערב רב בתשובה, משם זכו שנמשך להם הבאר, ולכן נקרא בארה לשון נקיבה, כי עד עתה היתה מכונסת ולא היתה מוציאה תולדותיה רק לבני ישראל, ועתה ילדה כדוגמת הנקיבה שמגלה תולדותיה ומוציאה לחוץ, להשקות גם את הערב רב

ויש להעיר בזה איך אומר ומשם בארה והרי זה ארבעים שנה שניתן להם בפ' בשלח בצאתם ממצרים וגם כפל אומרו הוא הבאר. וגם אומרו בארה לשון נקבה מה ענינו ובפרט כי בתחילה אמר בארה ואח"כ באר ומה שדרשו רז"ל במקום אחר כי הא' בסוף חיבה במקום למ"ד בראשה לא שייך הכא. גם מה סמיכת אז ישיר ישראל וכו' אחר פסוק אסוף את העם וכו' גם מהו ואתנה להם ולמי יתננה אלא להם גם מה היא כוונת עלי באר ענו לה. והענין ומשם ר"ל מן הענין הזה אשר שבו הערב רב בתשובה משם זכו שנמשך להם הבאר ולכן נקרא בארה לשון נקבה כי עד עתה היתה מכונסת ולא היתה מוציאה תולדותיה רק לבני ישראל ועתה ילדה כדוגמת הנקיבה שמגלה תולדותיה ומוציאה לחוץ להשקות גם את הערב רב.

בא

הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם הם הערב רב, ואתנה להם גם כן מים, ומשם בארה לבחינת הערב רב, כי לבחינת ישראל, כבר משעת מיתת מרים חזרה להם הבאר

לישראל בלבד - כיוון שכן הוא, שעתה נתחדש נס אחר, והיא שהבאר הוציא עוד מימיו להשקות גם את הערב רב, לכך אז ישיר ישראל את השירה הזאת, רצה לומר באופן זה, והוא עלי באר ענו לה, שתעלי עוד את המים עד פיה, ותעשה נחל נובע מתפשט ברחובות פלוני מים, עד יפוצו מעיינותיה חוצה לענני כבוד אשר שם מושב הערב רב

ולפי שלא נטעה במשם בארה שר"ל כי עתה נחדש ענין הבאר בעצמו נזה חזר הכתוב לפרש הענין אומרו ומשם בארה כי פירושו היא כי הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם הם הערב רב ואתנה להם ג"כ מים ובערך זה אמרתי ומשם בארה לבחינת הערב רב כי לבחינת ישראל כבר משעת מיתת מרים חזרה להם הבאר לישראל בלבד. וכיוון שכן הוא שעתה נתחדש נס אחר והיא שהבאר הוציא עוד מימיו להשקות גם את הערב רב לכך אז ישיר ישראל את השירה הזאת ר"ל באופן זה והא עלי באר ענו לה שתעלי עוד את המים עד פיה ותעשה נחל נובע מתפשט ברחובות פלוני מים עד יפוצו מעיינותיה חוצה לענני כבוד אשר שם מושב הערב רב.

נב

"וממתנה נחליאל", מאחר שניתנה במתנה לישראל, והיתה בבחינת באר חפרוה בלבד לצורך ישראל בלבד, עתה נעשית "נחליאל", נחלים עצומים שנמשכו מהבאר ההיא, על פי השיר"ת אל ישראל, להשקות גם הערב רב, וזה הענין נמשך עד שבאו לבמות והגי ונשקפה על פני הישימון, ושם נגנזה הבאר בימה של טבריא

ואלו על התחלת בריאת הבאר עצמם לא היו שוררים

אלא הבראי או התגלי באר כיוון שהית' בריאה מחודשת לגמרי אבל עתה שאינה בריאה חדשה שוררו עלי באר וזהו מלת אז. וזהו שחזרו ואמרו באר חפרוה שרים כלומר אמנם מציאת הבאר עצמה לא נתחדש עתה כי הנה באר זה כבר לשעבר חפרוה שרים שהם משה ואהרן כי החפירה עצמה נעשית אז ומדבר מתנה מן העת הראשון שנכנסו אז למדבר סין בפ' בשלח מאז ניתנה להם במתנה בתחילת הארבעים שנה ומה שנתחדש עתה הוא כי וממתנה נחליאל מאחר שניתנה במתנה לישראל והיתה בבחינת באר חפרוה בלבד לצורך ישראל בלבד עתה נעשית נחליאל נחלים עצומים שנמשכו מהבאר ההיא ע"פ השי"ת אל ישראל להשקות גם הערב רב וזה הענין נמשך עד שבאו לבמות והגי ונשקפה על פני הישימון ושם נגנזה הבאר בימה של טבריא כנודע.

צב

"את והב בסופה", דרשו חז"ל אלו התלמידי חכמים שבתחילה מתקוטטים זה עם זה על ההלכה, ואחר כך אהבה בסופה, והענין, כי למדו זה מכאן, כי כל המריבה שרבו הערב רב על משה בתחילה, חזרה להיותה אהבה בסופה, כי חזרו בתשובה, ונתקנו ונאהבו לפני השי"ת, ונתן להם ממימי הבאר, לפי שעל ידי המריבה הזו באו לידי היכר השגחתו יתברך, וחזרו בתשובה - וה"ב בגימטריא אהב"ה

ובזה יתבאר מאמרם ז"ל על את והב בסופה אלו התלמידי חכמים שבתחילה מתקוטטים זה עם זה על ההלכה ואח"כ אהבה בסופה והענין כי למדו זה

מכאן כי כל המריבה שרבו הערב רב על משה בתחילה חזרה להיותה אהבה בסופה. כי חזרו בתשובה ונתקנו ונאהבו לפני השי"ת ונתן להם ממימי הבאר לפי שע"י המריבה הזו באו לידי היכר השגחתו ית' וחזרו בתשובה. ומזה למדו רז"ל כיוצא בזה כי בכל עסקי התורה הנמשלת לבאר מים חיים כל המריבות שת"ח מריבים עליה כדי להבין דבריה נמשכת להם אהבה בסופה אחר שהבינו ועמדו על תוכן אמיתות דבריהם ויצאו מימי באר התורה והשקום. ואמנם מה שהכריחם לפרש כן היא מפני שהל"ל את והב בסוף ר"ל את אשר ניתן להם בסוף הארבעים שנה ולכן דרשו כי אומרו והב בוא"ו לרמוז כי המתנה הזו הנקרא בלשון תרגום יהבותא היתה במציאת אהבה כי כן וה"ב בגימטרייא אהב"ה.

נד

את והב "בסופה", ולא אמר בסוף, לפי שלא נטעה לאמר כי בתחלה הי' ח"ו ביניהם שנאה וקטרוג ולבסוף נשתנה משנאה לאהבה, אמנם לעולם היתה האהבה קיימת, אלא שבתחילה היתה מסותרת ולא נגלית, והיו הרואים חושבים שהיה ח"ו שנאה, ואחר כך בסופה של האהבה נגלית איך שמתחילה ועד סוף אהבה היתה

וגם אמר בסופה ולא אמר בסוף לפי שלא נטעה לאמר כי בתחלה הי' ח"ו ביניהם שנאה וקטרוג ולבסוף נשתנה משנאה לאהבה אמנם לעולם היתה האהבה קיימת אלא שבתחילה היתה מסותרת ולא נגלית והיו הרואים חושבים שהיה ח"ו שנאה ואח"כ בסופה של

האהבה הנ"ל נגלית איך שמתחילה ועד סוף אהבה היתה. והענין הזה ידרש בין כפי הפשט התורה במנין המריבה על מי באר שלא נחשוב כי ח"ו שנא ה' את עמו על דבר המריבה וכמו שראינו כי וימת עם רב מישראל כי אדרבה הוכיח סופו על תחילתו כי את אשר יאהב ה' יוכיח גם ידרש כפי הדרש שמדבר בענין התורה הנקראת באר מים חיים והודיענו כי אעפ"י שאצל ההמון נראה כי התנאים האמוראים מחולקין זע"ז אלו מתירין ואלו אוסרין ויחשבו כי זה שקר וזה אמת ושיש פירוד בתורה הודיענו שאינו כן אבל את זהב בסופה כי כל כוונתם לברר וללבן ולהוציא מימי התורה לאמיתתן ואלו ואלו דברי אלקים חיים.

